

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Bendrasis Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 140/20
2020 m. lapkričio 18 d., Liuksemburgas

Sprendimas byloje T-814/17
Lietuvos geležinkeliai AB / Komisija

Bendrasis Teismas palieka galioti Komisijos sprendimą, kuriuo konstatuotas Lietuvos nacionalinės geležinkelių bendrovės piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi Lietuvos krovinių vežimo geležinkeliu rinkoje

Vis dėlto šiai bendrovei už atitinkamą pažeidimą skirta bauda sumažinta nuo 27 873 000 EUR iki 20 068 650 EUR

Lietuvos nacionalinė geležinkelių bendrovė AB „Lietuvos geležinkeliai“ (toliau – LG) Lietuvoje yra ir geležinkelių infrastruktūros valdytoja, ir krovinių vežimo geležinkeliu paslaugų teikėja. 1999 m. LG, kaip šių paslaugų teikėja, sudarė komercinį susitarimą su AB „Orlen Lietuva“ (toliau – *Orlen*), Lenkijos naftos įmonei *PKN Orlen SA* priklausančia Lietuvos naftos bendrove, kad jai teiktų vežimo geležinkeliu paslaugas Lietuvos teritorijoje. Šis susitarimas, be kita ko, buvo skirtas naftos produktų vežimui iš *Orlen* priklausančios didelės naftos perdirbimo gamyklos, esančios Bugeniuose, Lietuvos šiaurės rytuose, netoli sienos su Latvija, į Lietuvoje esantį Klaipėdos jūrų terminalą, kad šie produktai būtų gabenami į Vakarų Europą.

2008 m. kilus LG ir *Orlen* ginčui dėl susitarime numatytų vežimo geležinkeliu paslaugų tarifų, *Orlen* numatė galimybę savo jūrų eksporto iš Klaipėdos veiklą perkelti į Rygos ir Ventspilio jūrų terminalus Latvijoje ir tokiomis aplinkybėmis šių produktų iš Bugenių naftos perdirbimo gamyklos vežimą patikėti Latvijos nacionalinei geležinkelių bendrovei *Latvijas dzelzceļš* (toliau – LDZ). Krovinių į Latvijos jūrų terminalus gabenimui *Orlen* numatė naudoti geležinkelio liniją iš savo naftos perdirbimo gamyklos Rengėje, Latvijoje (toliau – trumpasis maršrutas); iki tol ši linija buvo naudojama aptarnaujant Latvijos ir Estijos rinkas.

Dėl kelių dešimčių metrų geležinkelio kelio trumpajame maršrute deformacijos LG, kaip geležinkelių infrastruktūros valdytoja, 2008 m. rugsėjo 2 d. sustabdė eismą 19 km ilgio trumpojo maršruto atkarpoje (toliau – aptariamasis geležinkelio kelias). Nuo 2008 m. spalio 3 d. LG pradėjo visiškai išmontuoti geležinkelio kelią, 2008 m. spalio mėn. pabaigoje jis buvo visiškai išmontuotas.

Manydama, kad LG neketina trumpuoju laikotarpiu suremontuoti aptariamo geležinkelio kelio, *Orlen* turėjo atsisakyti planų naudotis LDZ paslaugomis¹.

Gavusi *Orlen* skundą Komisija 2017 m. spalio 2 d. sprendime konstatavo, kad išardydama aptariamą geležinkelio kelią LG piktnaudžiavo savo, kaip Lietuvos geležinkelių infrastruktūros valdytojos, dominuojančia padėtimi, nes užkirto kelią LDZ patekti į naftos produktų vežimo geležinkeliu iš *Orlen* naftos perdirbimo gamyklos į Klaipėdos, Rygos ir Ventspilio jūrų terminalus rinką (toliau – atitinkama rinka). Už šį pažeidimą Komisija skyrė LG 27 873 000 EUR baudą ir nurodė jai nutraukti Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimą.

LG dėl Komisijos sprendimo pareiškė ieškinį Europos Sąjungos Bendrajame Teisme.

Šios dienos sprendime Bendrasis Teismas visų pirma pažymi, kad LG, kaip Lietuvos geležinkelių infrastruktūros valdytojai, užimančiai dominuojančią padėtį, pagal Sąjungos teisę ir nacionalinę teisę pavesta suteikti prieigą prie viešosios geležinkelių infrastruktūros ir užtikrinti gerą tokios

¹ Vis dėlto per teismo posėdį LG ir LDZ patvirtino, kad aptariamo geležinkelio kelio rekonstrukcijos darbai galiausiai buvo pradėti bei turėjo būti baigti 2019 m. gruodžio mėn. ir kad eismas šiuo keliu turėjo būti atnaujintas iki 2020 m. vasario mėn.

infrastruktūros techninę būklę, saugų ir nenutrūkstamą geležinkelių eismą, o **geležinkelių eismo sutrikimo atveju – imtis visų priemonių, būtinų įprastai padėčiai atkurti**. Be to, dėl teisės aktais nustatyto monopolio ši įmonė užima dominuojančią padėtį geležinkelių infrastruktūros valdymo rinkoje ir neinvestavo į Lietuvos geležinkelių tinklą, kuris priklauso Lietuvos valstybei.

Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas mano, kad nagrinėjamas elgesys, t. y. aptariamo geležinkelio kelio išardymas, **negali būti vertinamas atsižvelgiant į suformuotą jurisprudenciją dėl atsisakymo suteikti prieigą prie esminės infrastruktūros**, kurioje nustatyta didesnė riba, kad būtų galima daryti išvadą, jog tai yra piktnaudžiaujami veiksmai, už ginčijamame sprendime taikytą ribą. Iš tiesų **toks elgesys turi būti analizuojamas kaip veiksmai, galintys trukdyti įeiti į rinką, dėl ko tampa sunkiau patekti į rinką, ir taip sukelti antikonkurencinį išstūmimo poveikį**.

Be to, Bendrasis Teismas patvirtina, jog **LG nepavyko įrodyti, kad atsiradus atitinkamai aptariamo geležinkelio kelio deformacijai ir atlikus išsamų viso jo būklės vertinimą šio kelio būklė buvo tokia, kad buvo pateisinama nedelsiant jį visą išardyti**. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas mano, jog Komisija teisingai konstatavo, kad problemos, susijusios su 1,6 km ilgio atkarpa 19 km aptariamame geležinkelio kelyje, negalėjo pateisinti visiško ir nedelsiamo jo išardymo. Bet kuriuo atveju taikytinuose teisės aktuose LG buvo nustatyta **pareiga ne tik užtikrinti savo geležinkelių tinklo saugą, bet ir pareiga kuo labiau sumažinti sutrikimus ir gerinti šio tinklo veikimą**.

Dėl LG argumento, kad nedelsiant visiškai išardyti aptariamą geležinkelio kelią ir tuomet jį nedelsiant visiškai rekonstruoti, kas, LG teigimu, buvo iš pradžių numatyta, buvo ekonomiškiau naudingiau nei nedelsiant atlikti tikslinį remontą ir tuomet jį visiškai, bet etapais rekonstruoti, Bendrasis Teismas konstatuoja, jog, **neturėdama finansavimo, reikalingo rekonstrukcijos darbams pradėti**, ir nesilaikydama įprastų parengiamųjų tokių darbų vykdymo etapų **LG neturėjo jokio pagrindo skubiai išardyti aptariamą geležinkelio kelią**. Be to, Komisija nepadarė klaidos, kai konstatavo, kad geležinkelio kelio išmontavimas dar prieš pradėdant renovacijos darbus **buvo labai neįprastas elgesys geležinkelių sektoriuje**.

Be to, Bendrasis Teismas patvirtina, jog, kadangi LG užėmė dominuojančią padėtį ne tik kaip geležinkelių infrastruktūros valdytoja, bet ir atitinkamoje rinkoje, jai teko ypatinga atsakomybė nepažeisti veiksmingos ir neiškreiptos konkurencijos šioje rinkoje. Todėl priimdama sprendimą dėl aptariamo geležinkelio kelio deformacijos klausimo LG turėjo atsižvelgti į šią atsakomybę ir vengti pašalinti bet kokią galimybę trumpuoju laikotarpiu vėl leisti eksploatuoti geležinkelio kelią. Tačiau išardydama visą aptariamą geležinkelio kelią LG neprisiėmė šios atsakomybės, nes dėl jos elgesio buvo sunkiau patekti į atitinkamą rinką.

Dėl aptariamo geležinkelio kelio išardymo poveikio LDZ galimybei vežti eksportui jūra skirtus *Orlen* naftos produktus iš naftos perdirbimo gamyklos į Latvijos jūrų terminalus Bendrasis Teismas pažymi, jog dėl to, kad Lietuvoje LDZ turėjo naudoti ilgesnį ir dažniau naudojamą maršrutą nei Lietuvoje esanti trumpojo maršruto dalis, LDZ kilo didesnė traukinio linijų susikirtimo rizika, netikrumas dėl papildomų geležinkelio paslaugų kokybės bei kainos ir su informacijos ir skaidrumo dėl patekimo į rinką sąlygų trūkumu susijusi rizika, todėl ji tapo **labiau priklausoma nuo Lietuvos geležinkelių tinklo valdytojo**. Be to, Bendrasis Teismas pažymi, kad 2008 m. ir 2009 m. *Orlen* naftos produktų vežimo sąnaudos buvo didesnės ilgesniuose maršrutuose į Latvijos jūrų terminalus nei maršrute į Klaipėdą. Todėl Komisijai negalima priekaištauti dėl jokios vertinimo klaidos padarius išvadą, kad **ilgesni maršrutai į Latvijos jūrų terminalus nebuvo konkurencingi, palyginti su maršrutu į Klaipėdą**.

Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas iš esmės **atmeta visą LG ieškinį**.

Vis dėlto pasinaudodamas neribota jurisdikcija baudų nustatymo srityje ir atsižvelgdamas į pažeidimo sunkumą ir trukmę Bendrasis Teismas **mano esant tinkama sumažinti LG skirtos baudos dydį nuo 27 873 000 EUR iki 20 068 650 EUR**.

PASTABA: Apeliacinis skundas tik teisės klausimais dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties gali būti paduotas Teisingumo Teismui per du mėnesius ir dešimt dienų nuo tokio sprendimo ar nutarties įteikimo dienos.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinys pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Bendrojo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127